

ПАРЛАМЕНТАРНИ КОМИСИИ

Състав / Заседания / Новини / Контакти и правила / Документи / Законопроекти / Проекторешения / Доклади / Стенограми

КОМИСИЯ ПО ПОЛИТИКИТЕ ЗА БЪЛГАРИТЕ В ЧУЖБИНА**Комисия по политиките за българите в чужбина**

20/01/2016

ПРОТОКОЛ

На 20 януари 2016 година се проведе редовно заседание на Комисията по политиките за българите в чужбина при следния

ДНЕВЕН РЕД:

1. Създаване на изборни обществени съвети на българите в чужбина към дипломатическите и консулските представителства.
2. Електронни консулски услуги за българските граждани извън страната.
3. Разни

На заседанието присъстваха:

От Министерството на външните работи
Христо Ангеличин – заместник-министър
Валентин Модев – началник отдел „Двустранни консулски отношения и консулска защита“
Мариана Гърчанова – дипломатически служител III степен, дирекция „консулски отношения“.

От Държавната агенция за българите в чужбина
Борис Вангелов – председател
Димитър Владимиров – заместник-председател

Присъства и:

проф. Анна Кръстева – председател на Консултативния съвет към Държавната агенция за българите в чужбина.

Заседанието беше открито в 16:35 часа и ръководено от Румен Йончев – председател на Комисията по политиките за българите в чужбина.

ПРЕДС. РУМЕН ЙОНЧЕВ: Уважаеми колеги, имаме необходимия кворум, така че предлагам да започнем нашата работа. Откривам заседанието на Комисията по политиките за българите в чужбина. Предлагам то да ес проведе при следния

ДНЕВЕН РЕД:

1. Създаване на изборни обществени съвети на българите в чужбина към дипломатическите и консулските представителства.
2. Електронни консулски услуги за българските граждани извън страната.
3. Разни.

Има ли други предложения? – Не виждам. Моля, който е съгласен с така предложения дневен ред, да гласува.

Против и въздържали се няма.

Дневният ред се приема единодушно.

Гости на днешното заседание са:

От Министерството на външните работи
Христо Ангеличин – заместник-министър
Валентин Модев – началник отдел „Двустранни консулски отношения и консулска защита“
Мариана Гърчанова – дипломатически служител III степен, дирекция „Консулски отношения“.

От Държавната агенция за българите в чужбина
Борис Вангелов – председател
Димитър Владимиров – заместник-председател

Присъства и проф. Анна Кръстева – председател на Консултативния съвет към Държавната агенция за българите в чужбина, който, доколкото разбирам, е създаден отскоро и бихме искали да бъдем информирани за това и от Вас, и от господин Вангелов.

Дневният ред вече го одобрихме. Както знаете, законът предвижда създаване на обществени съвети към нашите дипломатически представителства, тема, за която сме говорили и друг път и по която за съжаление до тук много малко работа е свършена. Нашите сънародници в чужбина, разбира се, искат тези обществени съвети да бъдат създадени възможно по-скоро, за да могат реално да поставят по един представителен начин своите проблеми пред нашите дипломатически представителства, уважително пред държавата.

Разбира се, това е един сложен изборен процес. Законът дава рамката. Но поне, доколкото съм информиран, все още няма нито заповед на министъра, нито разработен правилник или правила, по които да става този избор. В същото време процесът с някакви временни съвети тече. Господин Вангелов също работи по тази тема.

Така че преди всичко ми позволете да дам думата на господин Ангеличин, за да ни информира докъде е стигнала работата по тази тема. След това ще дам думата и на господин Вангелов, а след това ще направим една дискусия. Благодаря ви.

Заповядайте, господин Ангеличин.

ЗАМЕСТИК-МИНИСТЪР ХРИСТО АНГЕЛИЧИН: Благодаря, господин председател. Уважаеми народни представители! И аз като всеки уважаващ себе си заместник-министър съм довел със себе си експерти, които са точно по точките, които ще дискутираме днес. Бих помолил, ако е възможно, разбира се, първо да чуем тях и ако има неща за допълване, аз ще се

намеся.

ПРЕДС. РУМЕН ЙОНЧЕВ: Разбира се, господин Ангеличин. Само молбата ми е точка по точка да работим, тоест да чуем информацията по първа точка, защото другата тема е също достатъчно важна, съвсем отделна от тази. Заповядайте.

МАРИАНА ГЪРЧАНОВА: Министерството на външните работи в рамките на своите компетенции разглежда работата с българските общности като един от главните приоритети на българската външна политика и като въпрос от изключителен държавен интерес.

В този смисъл ние приветстваме активността на българите в чужбина по въпроса за тяхното институционално представителство.

Исканията на българските организации в чужбина за формирането на представителни органи се основават на Националната стратегия за българските граждани и на историческите общности по света, както и на разпоредбите на чл. 5, ал. 3 от Закона за българите, живеещи извън Република България.

Националната стратегия е приета с протоколно решение на Министерския съвет на 23 юли 2014 г. и тя цели създаването на политическа рамка за изграждането на комплексна, дългосрочна и интегрирана държавна политика за българските граждани и историческите български общности по света.

Съгласно чл. 5, ал. 3 от Закона за българите, живеещи извън Република България, е регламентирана възможността към дипломатическите представителства на Република България в държавите, в които има български общности или български национални малцинства, да могат да се създават консултативни органи на българите, живеещи в съответната държава. Правната норма на чл. 5, ал. 3 от закона е диспозитивна. Тоест тя предвижда възможност за създаването на такива органи, като инициативата за това следва да бъде на самите общности.

Законът за българите, живеещи извън Република България, е приет през 2000 г. До момента няма приет правилник за неговото прилагане, което до голяма степен е причината разпоредбите на този закон да не са приложени на практика.

Бихме желали да привлечем вниманието ви. Надяваме се, че след разглеждането на второ четене на проекта на Закон за изменение на Закона за българите, живеещи извън Република България, ще се пристъпи към изготвянето на правилник за неговото прилагане.

Бихме желали да привлечем вниманието ви като народни представители върху следните положения, които Министерството на външните работи е изтъкнало и при обсъждането на текстовете на Националната стратегия.

Изборът на националните обществени съвети следва да бъде съобразен със спецификата на изборните процедури в чужбина – провеждането на изборна кампания, финансиране, мотивация за гласуване на избирателите и други, като се има предвид, че българите по света не се познават помежду си и ще бъдат безразлични към кандидатурите на желаещите да участват в тези съвети, което би породило въпроси относно тяхната представителност.

По отношение на предложението министърът на външните работи да утвърди правила за избиране на съвети следва да се отчита обстоятелството, че съществува голяма опасност дипломатическите представителства да влязат в ролята на арбитри, опитващи се да наложат влиянието си в различни кръгове, лица от българските общности, предвид липсата на единомислие и разнопосочните им, често противоречиви интереси.

В този смисъл би следвало цялата организация на изборите – процедура, номинации, кръгове на изборите да се провеждат от самата общност, като след тяхното приключване дипломатическата мисия да бъде уведомена по правно обвързващ начин от общността за лица, влизащи в обществения съвет.

Разбира се, ние смятаме, че настоящата дискусия е много полезна, тъй като преди второто четене на изменението на Закона за българите, живеещи извън Република България, биха могли да се видят слабите места в този процес по формирането на обществените съвети и евентуално да се предвидят изменения в тази насока.

Това е моето мнение като експерт.

ПРЕДС. РУМЕН ЙОНЧЕВ: Благодаря Ви. Надявам се да не е Вашето лично мнение, а мнението на Министерството на външните работи. Вие ще допълните ли нещо, господин Ангеличин?

ЗАМЕСТИК-МИНИСТЪР ХРИСТО АНГЕЛИЧИН: Категорично това е мнение на Министерството на външните работи. Снощи се подготвихме взаимно, така да се каже, по темата. Така че всичко, което колежката е нахвърлила на собствените си листа, е мнение на министерството. Благодаря, господин председател.

ПРЕДС. РУМЕН ЙОНЧЕВ: Благодаря Ви. Господин Вангелов, предполагам, че имате какво да допълните. Заповядайте.

БОРИС ВАНГЕЛОВ: Уважаеми господин председател, уважаеми дами и господа народни представители! В България все пак е приета от Министерския съвет на Република България Национална стратегия за българските граждани и историческите български общности по света. Тя би следвало да се реализира на практика на всички останали държавни институции.

В тази стратегия е записан раздел „Обществени съвети“, където (цитирам дословно) се предвижда следното:

„Разширяващата се мрежа от организации на българи е основание за създаване на обществени съвети, обхващащи и българите, нечленуващи в съответните организации.

Обществените съвети на българите, живеещи извън Република България, са независими консултативни органи на обществени начала към дипломатическите и консулските представителства на Република България в чужбина.

Изборите на обществени съвети се организират и провеждат от ръководителя на съответното дипломатическо представителство на Република България в чужбина, съгласно правилник, утвърден от Министерството на външните работи.

Съставът на обществените съвети се избира от българи, български граждани и/или лица от български произход, временно или постоянно пребиваващи на територията на съответния консулски окръг.

Държавни служители в дипломатическите и консулските представителства участват по право в работата на обществените съвети и имат съвещателен глас.

Изборите за обществени съвети се провеждат с тайно гласуване на основата на общо, равно и пряко избирателно право.“

Има и още малко, но няма да го чета докрай, за да не ви отегчавам.

В тази връзка беше поискано мнение на Агенцията, тъй като провеждането на такива избори не е в нашите компетенции.

С наше писмо от 15 юли 2015 г. Агенцията е отговорила, че подкрепя идеята да бъдат проведени евентуално такива пилотни избори в един-два консулски окръга, за да се види как работи процесът. Тоест подкрепяме тази идея, тя е залегнала в самата стратегия.

По този въпрос това мога да кажа.

ПРЕДС. РУМЕН ЙОНЧЕВ: Нещо повече по работата на създадения от вас Консултативен съвет, който всъщност повдига тази идея малко по-далече? Или да дам думата на председателя на този Консултативен съвет? Ако искате Вие да кажете защо сте го създали този Консултативен съвет. Защото вие използвате една възможност на Закона за администрацията, който ви дава такова право. Но защо го правите и какво целите?

БОРИС ВАНГЕЛОВ: Съгласно Закона за администрацията, председателите на агенции могат да формират консултативни съвети по въпроси и проблеми от тяхната компетентност. Към Агенцията съществуват два. Първият по време е този – перифразирано ще го кажа – който е по въпроси за историческите общности. А вторият консултативен съвет, който започна работа наскоро и бе съгласуван с вицепремиера госпожа Кунева, в който влизат 55 представители, включително и представители на историческите общности, има конкретна задача да изработи примерни проектопромени на Глава четвърта в Закона за българите, живеещи извън Република България, относно формирането на национално представителство на българите извън Република България.

Такава институция национално представителство съществува в много държави на Европа. Тя е предвидена и в Националната стратегия, предвидена е и в закона за българите, живеещи извън Република България, но вече 15 години не е създадена. Причината да не е създадена, е, че в закона за българите, живеещи извън Република България, това национално представителство е предвидено като назначаем държавен орган, пък доколкото виждам нагласите, нашите сънародници предпочитат той да бъде избираем държавен орган, което е по-демократичната формула, каквато е между другото и в другите държави с голяма диаспора, които са създали подобен орган.

Но тук не трябва да смесваме обществените съвети по консулски окръзи с националното представителство на българите зад

граница.

В тази връзка Агенцията реши да подаде ръка на нашите сънародници, за да могат те самите да изработят такъв текст, който се надявам да бъде възприет евентуално и от народните представители.

Мисля, че тук е подходящо да дам думата и на проф. Кръстева.

ПРЕДС. РУМЕН ЙОНЧЕВ: Заповядайте, проф. Кръстева.

ПРОФ. АННА КРЪСТЕВА: Добър ден и от мене на високия форум. Благодаря за тази възможност да взема думата. Имам честта да съм първият председател на този съвет. Той има съвсем кратки мандати, защото иска да работи изключително динамично.

Няколко думи ще кажа за амбицията и за изключителната всеотдайност на българите за българската кауза. Този съвет се състои от 55 души от Канада до Австралия, от Съединените щати до Швейцария, Германия, Франция, да не изброявам. Ние сме почти непрестанно в различни видове връзки.

Куриозно, но в събота по средата на уикенда в 21 часа българско време съответно в различни страни ние сме направили поредния опит да тестваме различни платформи, защото като че ли за момента начинът, по който ще функционираме, единственият възможен начин това е видеоконферентният, като сме в толкова страни и континенти, с такава часова разлика и с различни платформи.

Така че тук отправям призив – ако има институция, която има работеща видеоконферентна връзка, казвам – работеща, много ще се радваме да ни бъде предоставена. Защото засега поне една не малка част от времето отива за това да намерим действащ и функционален начин.

Казвам тази техническа на пръв поглед подробност, за да изтъкна наистина огромната ангажираност. Аз съм просто впечатлена от тази толкова действена общност. Всички колеги са изключително успешни професионалисти в най-различни сфери на бизнеса, на науката – да не изброявам формите на реализацията, и толкова причастни, толкова ангажирани, не просто във връзката с България, а с желанието тази връзка да бъде издигната на ново равнище.

Господин Вангелов резюмира, но с две думи искам да конкретизирам и аз. Една от люлките на демокрацията – Франция има подобен механизъм още от 1947 г. Утвърдени демократични страни – да не ги изброявам, вече повече от 20 години имат такъв механизъм.

С други думи, не се очаква от нас нито да открием колелото, а да направим един работещ, креативен микс от практики, които вече съществуват.

Аз съм учен, така че си позволявам да направя един по-критичен, ако разрешите, дискурс. Бих казала, че в този процес нашите сънародници са едни гърди пред родните институции.

Ще дам един конкретен пример. Тук се обсъжда въпросът за обществените съвети. Временни обществени съвети вече са създадени в множество страни, в повече от 10 страни, и те вече работят активно. Наистина говорим за една зряла общност.

Тук имаше притеснения, ще стигна и до тях, че не всички. Разбира се, че не всички. Нима всички в България се вълнуват от политика, от закони, от различни нови институционални механизми? Съвсем не. Става въпрос, че има ядро, което носи всички промени, всички социални иновации се правят от активни, мислещи хора.

Така че тези временни обществени съвети са нещо, което е чудесно да се вземат предвид като практика, като опит, като включително хора, които вече работят и имат видимост в своите общности.

Един пример за тази публична страна на тяхната дейност е следният. В края на миналата година – имам датата в компютъра – е пратено едно писмо до всички, до някои от вас, до Вас, господин председател, до министър-председателя, до министъра на външните работи, в което те заемат позиция по електронните консулски услуги, много обосновано, с няколко страници предложения, което се надявам Министерството на външните работи поне да е взело предвид.

Давам този пример затова, защото има много солидна база, което се надявам да започне да изкристализира в законодателни мерки. Тя ще се базира на реални, вече действащи съвети и на активни българи, които знаят какво да правят с тях.

Ако разрешите да се спра само на още два-три пункта, за да взема отношение към дебата.

Изключителен държавен интерес, казахте – висок приоритет на Министерството на външните работи. Напълно споделям. Смятам, че това е най-краткото резюме на политиката, която може да има една модерна държава, каквато е България, в европеизирания и глобализиран свят, в който живеем, в който нараства не просто броят на българите, които живеят в чужбина, не просто броят на българите, които живеят мобилно, те са част от този контингент, а нараства значението, качеството на тази гражданственост, която е навън.

Вторият пункт във Вашето експозе беше, че българите в чужбина имат разнопосочни и противоречиви интереси. Бих допълнила Вашата мисъл – толкова разнопосочни и противоречиви, колкото са интересите на всички граждани в едно демократично общество. Плурализъм не означава просто плурализъм на различни партии, които седят около тази кръгла маса, а означава плурализъм на мнения.

Така че не виждам българите зад граница нито да са по-хомогенни, нито да са по-разделени. Те са естествено изразяващи различни интереси, различни виждания. И отново казвам, това е тяхната сила, те са с една – мога да го кажа и твърдя – висока демократична култура. Сравнения трудно се правят, не бих тръгнала да правя такива сравнения, но те са с една наистина висока демократична култура – това мисля, че е терминът.

Дали се познават. Не всички се познават, слава Богу. Става въпрос за стотици хилядни общности. В същото време има хора, които от години работят по каузи и по лични проекти.

Завършвам. Зная колко е броено времето. Но искам да кажа още само две изречения във връзка с предложението, което направи господин Вангелов, че би могло да се започне с едни пилотни избори в няколко дипломатически представителства. Бих подкрепила това лично, в лично качество, защото имаме през следващата седмица съвет. Тогава бихме могли да го обсъдим.

И последно, завършвам с това, че тази общност, както можете да се досетите, има подчертан и засилен интерес към електронното гласуване, което в този политически момент е на предния фронт на политическите дебати у нас.

Бихме подсказали като идея, отново казвам, предстои общото обсъждане по тези имейли, които разменям с колегите, да се мисли дали да стане такава електронно гласуване в някои от тези избори. Примерно сега за обществените съвети е днешната точка. Само като скоби разширявам – за този национален съвет, за който ние също много работим, дали да не се мисли експериментално електронно гласуване да се приложи за тези органи. Така ще се разгърне по иновативен начин една ключова политика от изключителен държавен интерес и в същото време ще се тества нещо, което вероятно ще стане. Зависи, разбира се, от вашите гласове.

Но вероятно ще се върви към това да има електронно гласуване. И е хубаво по смислен начин да бъдат тествани неговите възможности. Благодаря още веднъж за възможността да споделя мисли във връзка с поставената тема.

ПРЕДС. РУМЕН ЙОНЧЕВ: Благодаря Ви и аз. Очевидно, колеги, законът е толкова общо направен поне на тази фаза, че позволява много широко тълкуване – от формални и ангажиращи избори, проведени от държавата за обществени съвети на българите в чужбина до самостоятелно организирани без контрол избори.

И двата варианта имат своите предимства и недостатъци. Страхувам се, че и със сега съществуващите временни съвети изпадаме в една ситуация, където възникват множество такива, започва една война между тях и спор кой е легитимен и кой не.

Така че може би и законодателно, а и с предстоящия правилник или както го наречете, в някаква уредба на Министерството на външните работи трябва да се заложи по-скоро неформална процедура, която винаги да води до краен и безспорен резултат.

Пример за това може да бъде използването и на някоя от предстоящите изборни кампании, които предвиждат създаването на изборни секции така или иначе в нашите дипломатически представителства. Вземете за пример президентските избори. Така или иначе ще бъдат организирани урни, така или иначе ще има изборна администрация в чужбина. Защо не тя да проведе дори тези експериментални избори, на които да видим дали може българската общност практически да излъчи своите представители по този начин, така че то да бъде безплатно.

Разбирам нежеланието на Министерството на външните работи да се включва в арбитраж по тази тема. Но то по същество ще избегне именно арбитража, като направи процедурата ясна, категорична и безспорна. Избирателната урна, където всеки пуска своя глас.

Що се отнася до това дали се познават или не се познават хората от общността, разбира се, това е спорен въпрос. Ще го видим в процеса на изборите. Нека да бъде прозрачно и ясно направено всичко това. Очевидно е обаче, че законът е прекалено общ, прекалено недефинитивен в тази си част и трябва да го прецизираме.

Сега отварям дискусиата. Разбрах, че господин Ангелов иска думата. Заповядайте.

ЮЛИАН АНГЕЛОВ: Господин председател, дами и господа народни представители! Ще бъда съвсем кратък.

Първо се обръщам към представителите на Министерството на външните работи. Искам да кажа, че нашите дипломати може да са по-активни при формирането на тези обществени съвети, които са в съответните държави, да бягат от отговорност. Вие казахте, че едните организации били така, другите така и не можело дипломатите да са арбитър. Напротив, те трябва да решат проблема и да направят така, че да има такива обществени съвети във всяка една държава, където има голяма или средно голяма българска диаспора. И това е, както самите вие отбелязахте, е като стратегия от българското правителство и следва Министерството на външните работи да го изпълнява като начертание, както се

Относно националното представителство и промените, които българите зад граница искат да предложат в закона, което спомена и проф. Кръстева, и господин Вангелов, мога да кажа само следната препоръка: когато се събират и коментират тези неща, направете така, че текстовете, които предлагате, наистина да са за промяна в закона. Защото не може всяко нещо, което е решено, че трябва да се направи, да влиза в един закон.

Имам предвид дори и квотата по държави, която трябва да определите – примерна квота, тя не може да влезе в закон. Тя трябва да влезе в някаква наредба или в правилника за прилагане на този закон, или в правилник към Държавната агенция за българите в чужбина, изобщо там, където се движат тези въпроси.

Молбата ми е, за да бъдат наистина приети тези предложения, които ще направите, те да бъдат наистина по самия закон, а отделно да направите предложение какво да се включи в един бъдещ правилник за прилагане на този закон, да бъдат ясно разграничени нещата. Защото ако има много неща, които не касаят закона, просто ще влязат парламентарните групи в един дълги и безсмислени дебати и няма да решим бързо проблема.

Това ми е препоръката. Благодаря ви.

ПРЕДС. РУМЕН ЙОНЧЕВ: Господин Ангелов, аз не виждам причина защо да не обвържем по някакъв начин в една законодателна промяна въпроса с обществените съвети и въпроса с националното представителство. Защо да правим дублиращи се и различни органи и функции, когато може да имат някаква последователност? Разбирам, че в момента те нямат обвързаност. Но ако говорим за избираемо национално представителство, то трябва да тръгне отнякъде и защо не от тези обществени съвети.

Народният представител господин Станимиров има думата.

БОРИС СТАНИМИРОВ: Благодаря, господин председател! Уважаеми колеги, уважаеми господин заместник-министър, уважаеми гости! Предполагам, че и вие, както и аз, при всяка възможност за служебно пътуване в чужбина използвате възможността да се срещнете и с българските общности. Аз поне го правя с много ентузиазъм. И мога само да потвърдя думите на проф. Кръстева, че хората са изключително активни, бих казал, даже нереално иновативни в някои свои очаквания и настоявания и че има сериозно очакване от страна на българската държава да се ангажира още с това и да се ангажира с малко по-канализирано и легитимно представителство и с форуми за диалог с тях.

От тази гледна точка аз смятам, че е важен ангажиментът на Министерството на външните работи към провеждане на тези избори, точно за да може да се придаде държавната политика и да се усети присъствието на държавата и нейната воля да има такива съвети и да има активен диалог с тези български общности.

Напълно съзнавам това, което споделихте във вашите становища, споделям риска, който напълно съществува. Наистина много от общностите ни зад граница са силно разделени, с конфликти, които са поколенчески и които са от много дълго време. Всъщност нашите дипломати и посланиците в тези страни много умело успяват – имам предвид една голяма част от тях – да турират и по някакъв начин да бъдат в контакт едновременно с противоречащите си групи. Това нещо не трябва да го загубим. Не трябва да допуснем някои общности да се почувстват отхвърлени след проведен избор.

Но със сигурност ангажиментът на държавата трябва да присъства и той трябва да мине през Министерството на външните работи, а не да го оставим на някаква самоорганизация. Ако има някакви трудности, трябва да бъде намерен начин те да бъдат преодолен именно чрез правилника.

Много горещо искам да подкрепя идеята евентуално въвеждането на електронното гласуване да бъде тествано в точно този казус. Защото самата философия на идеята за въвеждане на електронното гласуване беше насочена преди всичко към тези общности.

Всъщност натискът да има такова гласуване започна от тях. И няма нищо по-логично ние да започнем електронното гласуване от там, от избиране на представителствата на българите в чужбина. Това ще даде възможност, от една страна, наистина да се тества системата в нещо, което не е национален избор, а наистина касае тези хора.

От друга страна, бих казал, че би могло по позитивен начин да се въведе темата за българите в чужбина в българското общество като тема за дискусия. Защото темата за електронното гласуване така или иначе вече е на дневен ред, вече е обект на обществено обсъждане, на коментари в медии. Ако успеем по този начин да въведем и темата за българските общности в чужбина, смятам, че и ние като комисия, на която това ѝ е част от задълженията, ще можем да свършим полезна работа.

Така че нека наистина да помислим паралелно с предстоящите дискусии около електронното гласуване да придвижим и темата за обществените съвети на българите в чужбина. Смятам, че ще бъде полезно.

ПРЕДС. РУМЕН ЙОНЧЕВ: Благодаря Ви, господин Станимиров. Мисля, че това, което казахте, пак навежда на мисълта, че организацията на един такъв избор трябва да бъде ангажимент на нашите дипломатически представителства, а не доброволно организирано от асоциациите в чужбина. Защото дори да е електронно гласуването, неговата гаранция трябва да бъде държавата, че то е обективно и че не е манипулирано. Отново вървим към варианта, с който Министерството на външните работи трябва да се ангажира пряко и съвсем отговорно с тази задача.

Всъщност смятам да предложа на министъра на външните работи да използваме наистина предстоящата президентска кампания, която може би не е чак толкова политизирана, а в същото време задължително се откриват секции в чужбина за гласуване, за да се проведе един експеримент. Дори да не покрием всички общности в чужбина, трябва да видим дали системата работи и дали може, дори мандатът на тези съвети да бъде петгодишен, както е на президента, на всеки следващи президентски избори отново да се провеждат избори за обществени съвети на българите в чужбина, нещо, което би могло да върви паралелно.

Колеги, има ли други мнения, коментари от страна на Министерството на външните работи? Заповядайте, господин Ангеличин.

ЗАМЕСТИК-МИНИСТЪР ХРИСТО АНГЕЛИЧИН: Благодаря Ви, господин председател. Аз нарочно си чакам времето, за да чуя цялата дискусия. Разбирам, че дискусията по тази точка може би върви към своя край.

На господин Ангелов дипломатите не бягат от отговорност. Дипломатите са всъщност фронтофисите на държавата. Като казвам реално, тук съм ви донесъл една много малка част от оплакванията, които имаме, какво всъщност се случва в чужбина.

По прословутия пример с общността в Прага – там има 14 непримирими помежду си.

Тоест, ние не бягаме от отговорност, просто сигнализираме за неща, които може би ще се получат.

Изцяло заставам зад това, което казахте Вие, господин председател. Хубаво е да се направи автоматизиран процес, по който по възможност да не се разсъждава и по възможност да докарва до краен резултат.

Стратегията е хубаво нещо. Нашият колега почти я изчете цялата. Но тя, ако не е нормативно подкрепена, си остава едно добро пожелание.

Аз от 10 години пиша стратегии. И трябва да ви кажа, че личният ми актив в това, което се е приложило и което не е приложено не е негативен. Радвам се на 20-те или на 30-те процента, които са приложени от стратегиите, които аз съм писал.

Тоест това, че нямаме нормативна подкрепа на стратегията е проблем за нас. Пак казвам, не бягаме от отговорност, съзнаваме нашата функция в държавата и твърдо ще изпълняваме нещата, които ни се възложат, разбира се.

Във връзка с изказването на господин Станимиров нямам много какво да допълня. Съгласен съм с нещата, които каза, разбира се.

Единствено за електронното гласуване. До ден днешен в държавата има спор дали по еднозначен начин се установява гласувалият дали е точно този, за който се взима. Имаме решение на Конституционния съд, което за мене е трудно преодолимо. Каквито и добри намерения да имаме, ако не го слагаме и него като решение, ние всъщност се упражняваме с думи.

Аз съм млад човек, работя с електронни системи, работя с компютри. В момента правя такъв тип реорганизация в министерството. Но има обективни пречки, които като решение на едно уравнение не можем да казваме, че са неизвестни, защото те са известни от няколко години.

Тук, разбира се, стои тази възможност за районните изборителни комисии в чужбина. Мога да ви кажа в момента в работата ни в Министерството на външните работи защо районните изборителни комисии в чужбина ни липсват страшно много. То е в това да обработваме бързо резултатите, да няма забавяния от чужбина, макар неща, които предлагаме, но съзнаваме, че са обект на една нормативна уредба, на едно законодателство, което трябва да подкрепи добри желания. Готови сме да участваме в това да дадем предложения, да чуем предложения.

Но не искам да се мисля, че единствените отговорни за този процес са хората в Министерството на външните работи, защото ние в края на краищата обслужваме системата и ще го направим добре. Въпросът е системата да ни подкрепи нормативно, така че ние да не разсъждаваме – така да го направим в Америка, а така в Прага, пък така в Швейцария.

Това е краткото ми изказване. Моята колежка е приготвила много примери. Разбира се, ако прецените да й дадете думата, тя има какво да добави.

ПРЕДС. РУМЕН ЙОНЧЕВ: Само ще направя една кратка реплика, господин Ангеличин. Като автор на стратегии Вие би трябвало да знаете, че Министерският съвет и министерствата разработват стратегии. След това въз основа на тези стратегии те подготвят законопроекта. Защото Министерският съвет има законодателна инициатива и тя е основната движеща сила на закона. А това не е процес. И след това тези законопроекта ние ги разглеждаме, одобряваме, подобряваме и в крайна сметка се превръщат в закони.

Така че топката е пак във вашия двор. Министерският съвет трябва да преведе стратегията си за българите в чужбина в законопроекта, които ние да разгледаме. Това очакваме от вас.

Господин Ангелов, преди да дам думата на представителите на организациите в чужбина, ще Ви дам думата. Заповядайте.

ЮЛИАН АНГЕЛОВ: Извинявам се, колеги, че за втори път взимам думата.

Господин заместник-министър! Аз нямам предвид всички дипломати, че бягат от отговорност. Имам предвид конкретни, за които се знае в Министерството на външните работи, че вършат работа. Ще ви дам два примера.

Преди месец в Корча беше направена една нова българска организация, където присъстваха народни представители от българския парламент, присъства и председателят на Държавната агенция за българите в чужбина. Там присъстваше и посланикът, и консултът, и цялата българска дипломатическа мисия.

Преди няколко дена в Шип имаше организирано мероприятие на една българска организация по случай 24 години признаване на Македония от страна на България, представяне на нови български исторически книги за различни войводи. Присъства заместник-председател на Народното събрание, народни представители, председателят на Държавната агенция за българите в чужбина, заместник-председателят на Държавната агенция и т.н. Никой – нито от Битоля, нито от Скопие!

Ето, за това говоря. Това ми е болката. Иначе има прекрасни хора в дипломатическите мисии, които си вършат работата и го правят от сърце.

ПРЕДС. РУМЕН ЙОНЧЕВ: Благодаря. Предлагам ви да чуем представителите на „ЕвроЧикаго“ и след това Министерството на външните работи ще заключи дискусията с въпросните примери, за да минем към втора точка от дневния ред. Ще Ви помоля само за кратко и сбито изказване, защото времето напредва.

МАРИАНА ХРИСТОВА: Бих искала да кажа следното. Много се радвам, че проф. Кръстева се съгласи да оглави консултативния съвет към Държавната агенция за българите в чужбина. Но бих искала да внеса едно уточнение.

Временните обществени съвети на българите в чужбина са временни структури, самоорганизиращи са се, създадени са преди години, които нямат никаква претенция да представляват цялата общност и които през цялото време са се борили, за да има редовни изборни обществени съвети или изборно национално представителство.

Казвам това не случайно. Защото след като преди няколко месеца имаше писмо от временни обществени съвети до Министерството на външните работи с молба по време на националния референдум да има пилотни избори в няколко консулски окръзи – във Франция, в Швейцария, в Чикаго, на това писмо нямаше официален отговор. И доколкото знаем, но това е неофициална информация от колеги журналисти, Министерството на външните работи нищо не направи. Защото имаше едни българи от Крит и Гърция, които разбрали – не разбрали, решиха, че тези временни обществени органи са били заблудени. Хората решиха, че тези временни обществени съвети искат да окупират, така да се каже.

Затова внасям това пояснение. Временните обществени съвети, уважаеми дами и господа, уважаеми господин Ангеличин, не са тези структури, които са окупирани. В тях са представени едни много активни хора, които в продължение на години са вложили много енергия, много капацитет и които продължават да го влагат, за да нямат големи притеснения.

Второ, искам да кажа, че по Закона за достъп до обществената информация „ЕвроЧикаго“ изпрати до Министерството на външните работи запитване и попита защо още, уважаеми дами и господа, 15 години не се случва тази възможност, дадена в чл. 5, ал. 3 от Закона за българите, живеещи извън Република България, приет още през 2000 г. Тя не се случва при няколко кабинета и няколко парламента.

Официалният отговор, подписан от постоянния секретар на министерството беше, че това е пожелателно, както каза и госпожата, един вид да покаже – аз не съм юрист, но така го разбирам, и затова се иска инициатива от самите общности. Но те толкова много инициативи са проявили и са искали от Министерството на външните работи толкова пъти това. Толкова много пъти са го искали. Така че това е несериозно, прощавайте.

Освен това искам да внеса още нещо, защото по стечението на обстоятелствата от няколко години се занимавам с тези неща. Много са различни и специфични общностите. Когато министерството с участието на активни българи зад граница, които могат да помогнат за това, направи най-накрая този правилник, в официалния отговор на министерството се казваше, че това не било тяхна грижа, а било на вицепремиера, отговарящ за българите в чужбина госпожа Кунева

Като се връщам на този въпрос, искам да кажа – защото са различни общностите. Това не може да стане и наистина няма как. Те са правили пилотни избори във Франция още преди години. Но те не могат да бъдат представителни. Те могат да бъдат представителни само когато минат през държавата, през Министерството на външните работи и то да ги организира. Те са правили такива пилотни избори още преди години.

Някои казват – да се самоорганизира. Правени са тези опити, но те не могат да бъдат представителни, те не могат да бъдат законни, ако не ги организира самата българска държава. А кой може да нареди на посолствата в чужбина? – Разбира се, единствено Министерството на външните работи.

Предполагам, че има какво да се желае. Има много промени, за които трябва да се помисли.

Радвам се, че българската държава в лицето и на тази комисия има такава политика, най-накрая също така и в лицето и на Държавната агенция за българите в чужбина. Лично благодаря на господин Вангелов за това, че внесе един съвсем друг тон на общуване и че е много отворен към всякакви предложения.

Така че много бих се радвала, ако уважаемите представители в Министерството на външните работи повторят същия пример.

И още нещо. Няма, уважаема госпожо, национални обществени съвети. Има национално представителство, което е свързано с

темата за институционалното представителство, и обществени консултативни съвети към посолствата и консулствата. Ако апропо имаше такива обществени съвети в Прага, може би нямаше да се стигне до това. Ако имаше в Чикаго, нямаше да се чудят към кой храм да е черквата „Иван Рилски“.

ПРЕДС. РУМЕН ЙОНЧЕВ: Моля Ви да не влизаме в конкретика на Прага, на този или онзи проблем. Тези въпроси ние няма да ги решим сега. Говорим принципно.

МАРИАНА ХРИСТОВА: Аз го казвам в друг контекст, че те биха могли да бъдат полезни, разбирате ли? Защото наистина има противоречия. Както и в България, така и в чужбина има много мнения, има и конфликти, има и много други неща.

Не искам да бъде прекалено дълга. Благодаря, че ми дадохте тази възможност.

Относно Националната стратегия все пак ще кажа, че това е социално приет документ. И все пак е различен. И все пак беше създаден за първи път с участието на представителите на българите в чужбина. Това го отличава.

Благодаря ви за възможността да се изкажа. Пожелавам ви хубава работа.

ПРЕДС. РУМЕН ЙОНЧЕВ Благодаря Ви и аз. Госпожа Гърчанова, ако искате да отговорите и да приключим дискусиата.

МАРИАНА ГЪРЧАНОВА: Ако позволите, искам да направя само две уточнения.

Първо, за Националната стратегия. Първоначалният вариант на тази Национална стратегия беше изпратен в Министерството на външните работи. Министерството чрез нашите дипломатически представителства я разпространи по света. То даде указания да бъде предоставена на всички организации, които проявяват интерес, те да дадат своите бележки и становища.

То беше една огромна работа. Събрали сме всички бележки, които даваха българските организации. Няколко пъти се доработва тази стратегия. И Министерството на външните работи беше достатъчно коректно да обобщи всички бележки, направени по нея. Като идеята беше тази стратегия да стане основа, върху която да работи една работна група.

Само че на последното заседание на правителството на Орешарски беше форсирано приемането на тази стратегия. И последните бележки, които имахме към този последен проект, по който работихме, всъщност не бяха отразени. Тя беше ускорено приета.

Искам просто да уточня за текстовете, които в момента колегата от Държавната агенция за българите в чужбина прочете.

По отношение искането на „ЕвроЧикаго“. Ние с тях имахме една дълга кореспонденция. Министерството на външните работи беше залято с искания по време на референдума да се направят тези прословути избори едновременно с провеждането на референдума за обществените съвети.

Сигнализирахме Централната изборителна комисия. ЦИК излезе с решение, че всъщност не възразява да се проведат по едно и също време, но не могат да се проведат нито в същото помещение, нито в същите урни.

Така че по отношение на съчетаването с едни или други избори главното решение е на Централната изборителна комисия. Ние сме се обърнали към Централната изборителна комисия и изрично сме попитали какво е нейното становище по този въпрос.

Така че това също следва да се има предвид.

А по отношение на представителността на временните съвети, които са съставени, искам да ви кажа, в Министерството на външните работи постоянно постъпват възражения относно легитимността на тези съвети.

Включително тук има една доста дебела – хората са я нарекли протестна нота. Така че от Министерството на външните работи ние събираме както пасивите, така и активите. И те също очакват отговор.

Мога само да ви зачета как казват: „Ние, долуподписаните, нямаме нищо общо с хората, представящи се пред вас от наше име и от името на емигрантите по света“. Ние сме залети с такива контраискания.

ПРЕДС. РУМЕН ЙОНЧЕВ Вярвайте ми, част от тези писма идват и при нас.

МАРИАНА ГЪРЧАНОВА: Да, идват и при вас.

ПРЕДС. РУМЕН ЙОНЧЕВ Ние ги виждаме. Освен това се занимаваме и с доста други писма, които идват. Но пак една реплика. Въпросът за това как се организират изборите не е само тема на Централната изборителна комисия, тя е тема и на законодателя. Ако законодателят постанови, че ще има паралелно с президентските или с едни-кои си избори и избори за обществени съвети, такива ще има. И ЦИК ще намери начина как да ги организира. Дали с една урна, с две урни, как – това вече е въпрос на организация.

Така че ако мога да обобща дискусиата, очакваме от вас, колеги от Министерството на външните работи, правилник за провеждане на такива избори.

От последното заседание на правителството на Орешарски мина година и половина и не знам дали има особен прогрес по отношение на тази тема. Ако законът не е достатъчно добър, ако законът не е достатъчно конкретен, за да даде насока за това какъв правилник трябва да бъде изработен, внесете промяна в закона. Или да го направим ние тогава.

Но очакваме в най-скоро време, пак с оглед на предстоящите президентски избори и кампанията около тях, самото водене на подобна кампания да стигне до тях, нашите съграждани в чужбина да участват в изборителния процес. Нека да се опитаме да отворим най-после тази възможност и очакваме наистина Министерството на външните работи да излезе с решение по този въпрос.

Аз сигурно ще се срещна и с господин министъра, за да поговорим на тази тема – как и кога и той вижда, че нещата могат да се случат. Защото в противен случай един път не изпълняваме закона, който дава тази възможност, втори път не обслужваме интереса на нашите съграждани в чужбина, които имат нужда от такива органи. А вярвайте ми, най-голяма нужда най-вероятно има Министерството на външните работи и нашите дипломатически представителства, които по този начин ще опростят контакта си, ще опосредстват контактите с общността, ще имат един представителен орган, с който да контактуват и ще им бъде може би по-лесно.

Благодаря ви.

Преминваме към втора точка от дневния ред:

ЕЛЕКТРОННИ КОНСУЛСКИ УСЛУГИ ЗА БЪЛГАРСКИТЕ ГРАЖДАНИ ИЗВЪН СТРАНАТА.

Тази точка отново касае представителите на Министерството на външните работи. Давам Ви думата, господин Ангеличин, да ни запознаете с нововъведенията в електронизацията на консулските услуги, а след това ще поговорим за реакцията и обратната информация от нашите общности, които имат някакви забележки, имат някакви претенции към това, което се предлага с тези нововъведения. Заповядайте.

ЗАМЕСТИК-МИНИСТЪР ХРИСТО АНГЕЛИЧИН: Благодаря, господин председател.

Електронни и консулски услуги за българските граждани извън страната – това е една тема, която някак си е вкусна дори медийно.

Имам няколко неща, които искам да отбележа, но ще ви помоля преди това да дадем думата на господин Модев, който към момента изпълнява функциите директор на Дирекция „Консулски отношения“. Той ще ви запознае накратко с нещата, които до този момент сме направили, и след това ще ви включа в самата дискуссия.

ПРЕДС. РУМЕН ЙОНЧЕВ: Заповядайте, господин Модев.

ВАЛЕНТИН МОДЕВ: Благодаря за вниманието. Уважаеми господин председател, уважаеми дами и господа народни представители! Министерството на външните работи изпълнява проекти за разширяване на предоставените консулски услуги на българските граждани зад граница с финансовата подкрепа на оперативна програма „Административен капацитет“, приоритетна ос 3 „Качествено административно обслужване и развитие на електронното управление“ и подприоритет „Подобряване на обслужването на гражданите“, в това число и чрез развитие на електронното управление.

По тази програма общо взето е отпуснат един доста сериозен бюджет, който позволява да се работи активно за реализацията на задачи, свързани с подобряването на електронното обслужване на българските граждани в чужбина и в страната, тъй като е невъзможно да бъдат разделени някои от нещата.

След проведена процедура за възлагане на открита обществена поръчка в съответствие със Закона за обществените поръчки, от средата на миналата година се започна работа за разработка и внедряване на проект, чиято цел е да се подобри качеството на административното обслужване на гражданите и членовете на Нотариалната камера посредством развитие на

електронни услуги в системата на Министерството на външните работи.

Програмата предвижда една цяла група от дейности, но тъй като не разполагам с достатъчно време, ще се спра само на най-важните от тях, а именно:

Дейност 4 – Усъвършенстване на съществуващите и внедряване на нови електронни административни услуги в системата на Министерството на външните работи чрез разработване и внедряване в експлоатация на пакет електронни административни услуги, свързани с приемане, обработване на заявления за български лични документи, в това число за лична карта, паспорт, както и подготовка за проверка за удостоверени от консулските служби документи на български и чужди граждани във връзка с предоставянето на административни услуги по силата на чл. 84 от Закона за нотариусите и нотариалната дейност. Паралелно с това при изпълнението на тази дейност беше пристъпено и към разработване и интегриране на вътрешен съвет за подобряване свързаността на съществуващите информационни системи и осигуряване на вътрешния електронен обмен между консулските служители при предоставяне на качествено и надеждно административно обслужване на гражданите и бизнеса.

Последното го отбелязвам, тъй като разработващата се програма не е откъсната и не е сама за себе си, а е продължение на един цялостен процес по усъвършенстване и разширяване на електронните консулски услуги, предоставени от страна на Министерството на външните работи.

За да може да бъдат реализирани тези дейности, беше разработена и програма за съпътстващо обучение във връзка с усъвършенстване на съществуващите електронни административни услуги в Министерството на външните работи.

Паралелно с това, за да може да стигне до по-широк кръг от граждани, беше разработена и програма за информационна пропаганда и публичност на проекта.

По проекта са разработени и внедрени вече шест електронни административни услуги, които са на трето ниво от развитие, а именно:

- двустранна комуникация;
- електронна обработка на формуляри, включващи електронна персонална идентификация, което е предпоставка за преминаване към последващото ниво –
- създаване на възможности за цялостно заплащане на услугите по електронен път в системата на Министерството на външните работи.

Приемането и обработката на документите за самоличност включва:

- издаване на лична карта;
- издаване на паспорт
- дубликат от свидетелство за управление на моторно превозно средство.

Услугите, свързани с нотариалната дейност, проверката на удостоверени от дипломатическите и консулските представителства документи съдържат:

- установяване по електронен път достоверността на датата, съдържанието и подписите на документи, заверени, с други думи, от посолствата или консулските служби на дипломатическите представителства на Република България;
- проверка по електронен път от нотариуси на верността на преписи-извлечения от документи на български граждани, удостоверени пак от консулските представителства на Министерството на външните работи;
- проверка по електронен път на съставени пред консулските служби на Република България нотариални завещания на български граждани.

Защо е отделено такова внимание на въпроса за проверките и заявленията?

С увеличаване броя на българските граждани, постоянно пребиваващи извън територията на Република България, през последните години ставаме свидетели на рязко увеличаване на запитвания или търсене на услугата „Проверка на удостоверения“ от консулските представителства на Република България.

Това предположи в пакета документи, който беше подготвен, да бъде подготвен именно и такъв елемент, свързан с нотариалната дейност.

В момента при приемането на документи за самоличност за издаване на документи за самоличност гражданите – наши сънародници, често пъти са принудени да пътуват по няколко пъти и да посещават дипломатическите и консулските представителства, което естествено в условията на тяхната повишена заетост създават предпоставка за недоволство, създава им затруднения в работата. Има случаи, когато съответно постъпват и оплаквания, че се губи по цял работен ден.

Именно това постави въпроса пред нас да потърсим възможност, за да облекчим възможността на гражданите чрез едно посещение да получават готовите си документи, като предварително подават документите си по електронен път. Разработени бяха съответните модули за подаване на тези документи, попълване на заявления, удостоверяване на самоличност и т.н., което рязко ще съкрати времето, необходимо за издаване на документи, а в перспектива ще създаде възможност да се преmine изцяло към системи, които да използват най-напредналите в технологично отношение държави, където в края на краищата при постъпване на съответните законодателни промени ще стане вероятно възможно да си получаваши и документа за самоличност пряко, без да се налага да посещаваш дипломатическото представителство.

В настоящия момент ситуацията е следната. Българските граждани, които имат желание да подменят документите си, но притежават удостоверен от България електронен подпис, могат да подадат заявления за издаване на документи за самоличност по електронен път, както и имат възможност да заплатят за тази услуга по електронен път. Има сключени съответните споразумения.

Естествено ще възникне въпросът защо само граждани, които имат удостоверен електронен подпис. Съществуващото законодателство и по-точно Законът за защита на личните данни не позволява към момента тази услуга да бъде разширена и пренесена до всички граждани, тоест до всички онези лица, които нямат електронен подпис, така наречения удостоверен в България електронен подпис.

Нашата задача и нашата работа в перспектива са насочени към усъвършенстване на законодателството, както това стана с приемане в момента на извършените в края на миналата година законодателни промени, които позволиха да влезе в сила тази промяна с издаването на паспорт и лична карта за онези лица, които притежават удостоверен в България електронен подпис.

Паралелно с казаното до тук ще отбележа, че има известно разширение и при възможността за издаване на свидетелства за управление на моторни превозни средства. Съществуващото законодателство обаче ограничава възможностите тази услуга да бъде предоставена само на български граждани, живеещи извън пределите на Европейския съюз, тъй като действащите европейски норми не позволяват да бъде приложен такъв документ и изискванията към европейските норми са свързани с представяне на медицински свидетелства, удостоверения и т.н., които ни лишават от възможността да издаваме пряко свидетелства за управление на моторно превозно средство и да се ограничим само до издаването на дубликат за онези граждани, които живеят извън територията на Република България.

Казвайки това, искам да отбележа, че дубликатът не може да се различава по категории, по правомощия от оригиналния документ на свидетелството за управление на моторно превозно средство

Относно нотариалните документи ще отбележа следното нещо. Разработката, както казах, на този пакет от документи, свързани с удостоверяване, беше поискана от Нотариалната камара на Република България, тъй като възникнаха редица проблеми и редица въпроси, свързани с нотариална заверка на документи, с проверката на нотариална заверка на документи или документи и удостоверения, издадени от дипломатическите и консулските представителства.

През последните четири години четири или пет пъти нарасна обемът на запитвания от страна на различни български институции и молби за проверка на подобни документи.

Понастоящем тази проверка се осъществява чрез запитване на хартиен носител, който налага да се предприемат конкретни стъпки от страна на заинтересованите физически лица, за да се удостовери дали един подпис или един издаден документ, един удостоверен документ от консулските представителства на Република България е легитимен, дали положеният подпис върху конкретен документ е подписът на съответното лице или на упълномощено за това лице, дали съставеното в

посолството или в консулското нотариално завещание е легитимно, вярно и т.н.

С изработената система Нотариалната камара получи правото на пряк достъп до подобни документи и то за онези членове на Нотариалната камара, които

ПРЕДС. РУМЕН ЙОНЧЕВ: Господин Модев, аз се извинявам, но ще Ви прекъсна, защото целта на точката в нашия дневен ред не е да се запознаем с цялостната система, която несъмнено е полезна, добре отразява всички нужди на нашите граждани в чужбина, а по-скоро да се спрем на онези пропуски или най-малкото оплаквания, които получаваме, за липси в системата.

Ще Ви насоча веднага към няколко от тези теми, например в случай на изтекли документи за самоличност нашите съграждани не могат да кандидатстват за издаване на нов документ за самоличност, когато старият е с изтекъл срок на валидност. Това касае огромна част от съгражданите, които не са успели своевременно да се сдобият със следващия документ за самоличност. Нововъденията не касатя и онези наши съграждани, деца, които за първи път ще придобият документ за самоличност, много съществен въпрос, защото това касае родените в чужбина и неприбрали се години наред деца и техните родители.

Как ще адресираме тези проблеми? Да не говорим за квалифициран електронен подпис и това затруднение. Да кажем, то е законодателно. Но в останалите случаи как можем да реагираме, за да бъдем полезни наистина на нашите съграждани и да отговорим на тези нужди?

ВАЛЕНТИН МОДЕВ: Преди всичко отговорът на въпроса Ви се намира в състоянието на законовата база, която конкретно и ясно лимитира условията, при които може да бъде издаван или подновен документ за самоличност на български граждани в чужбина. Тези условия ние не можем да ги променим, тъй като законът е формулиран, приет и той е по Закона за българските документи за самоличност. Там конкретно и ясно са описани онези условия, при които може да бъде подменен документ за самоличност.

Разбира се, Министерството на външните работи, търсейки възможност да удовлетвори исканията на нашите сънародници в случаи, когато е възникнало непредвидена загуба на документи за самоличност или лицето в нарушение на закона не е предприело своевременно действия да поднови документите си за самоличност, което е конкретно и ясно описано в закона за българските документи за самоличност, и се е оказало без документ, в тези ситуации по инициативата на Министерството на външните работи е предвидена възможност за издаване на временен документ за самоличност, за издаването на временен български паспорт, който позволява на гражданите да предприемат действия в рамките на един разумен срок.

ПРЕДС. РУМЕН ЙОНЧЕВ: Всичко това е факт. Ние знаем, че съществува тази процедура. Въпросът е как това може да стане по електронен път. Тоест, електронната система, която въвеждате, не обхваща тези случаи. И най-важното за нас като комисия е фактът, че не обхваща децата, не обхваща онези, които за първи път ще потърсят своя български документ за самоличност.

Има ли път към това, той законодателен ли е, ще предприемете ли мерки за ново законодателство, което да разреши този проблем? Защото това са въпросите, с които ни занимават нашите съграждани в чужбина.

ВАЛЕНТИН МОДЕВ: Ако обърнахте внимание, в изказването си аз, запознавайки ви с действията, предприети от Министерството на външните работи за разширяване на обхвата на електронните услуги, които предоставяме, казах – на този етап. И отбелязах, че това е свързано със състоянието на законодателството.

Разбира се, в програмата, както посочих преди, на Министерството на външните работи е предвидено разширяване на тези услуги, които ще позволят в един определен етап при промяна на законодателните норми да може да се предостави подобна услуга.

Ние имаме готовност, казвам ви го съвсем откровено и поемайки отговорност за всяка една казана дума и бихме могли да почнем да издаваме документи, да облекчим много нещата. Но съществуват редица закони, които, ако не съблюдаваме, ще възникне ситуация в нарушение на закона при издаването на тези документи. Тоест искам да кажа, че решението на въпроса като първа стъпка са промени в съществуващото законодателство, доколкото те са допустими и са съвместими с действащите норми на Европейския съюз.

ПРЕДС. РУМЕН ЙОНЧЕВ: В такъв случай нашата препоръка към Вас е да предложите тези промени. Защото едва ли ние като народни представители сами ще можем да стигнем до същината на необходимите промени, така че наистина да постигнем основната цел, а тя е да обхванем максимално нашите съграждани, тоест да не губим български граждани в бъдеще поради простата причина, че не могат да се сдобият с документ за самоличност.

Господин Ангеличин, заповядайте да кажете Вашето мнение.

ЗАМЕСТИК-МИНИСТЪР ХРИСТО АНГЕЛИЧИН: Благодаря, господин председател. Нито един български гражданин няма да бъде загубен.

Първо, искам да кажа, че се радвам на този дебат, защото той сега е възможен. До преди един месец не беше възможен. Нямахме върху какво да се дебатира.

Няма, разбира се, да ви занимавам с това през какви инфарктни ситуации минахме, срокове – 23 декември, какво значеше това, какви подписани договори, какви разплатени разходи и т.н. Но искам да кажа, че успяхме. Разбира се, системата ще се дооплуктова, че се доусвършенства. Разбира се, че има моменти, в които нямайки нито един пионер преди нас, ние правим тези неща и ще ги направим възможно най-добре.

Искам да кажа, че ние дори помогнахме на колегите си от Министерството на вътрешните работи, защото българите в чужбина, но и българите в България съвсем скоро ще имат тази възможност. За тази цел инициативите, които направи Министерството на външните работи, помогнаха и на Министерството на вътрешните работи. Защото те съвсем скоро ще имат нужда от същата подкрепа, която ние имахме, път, който вече извървахме, така да кажа, и заради тях, разбира се, с тяхна подкрепа.

Много въпроси има. Всичките тези оплаквания – да ги нарека – или препоръки ние ги прочетохме много внимателно. Даваме си сметка, че ледът, по който се ходи, е тънък, защото искаме да направим нещо добро. Но от това да изпишем око до това да го извадим разстоянието е много малко.

При всички положения се стараем страшно много. Трябва да ви кажа, че това не са просто думи, а влагам смисъл в тях и някак си вярвам в тях.

Тук, разбира се, може да кажете за биометрията, за 59-те месеца, за десетте години. Знаем ги наизуст. До такава степен вря и кипя в тази тема, защото тя ми беше приоритетна и като заместник-министър преди три месеца, като приех този пост.

Така че какво да кажа. Чуваме и виждаме абсолютно всичко, опитваме се да реагираме на нашето ниво за всичко, което е необходимо, а което не е на нашето ниво, търсим подкрепа.

Надявам се да се доусвършенства системата и когато аз не съм заместник-министър и ми се наложи да направя такъв документ, да ми бъде лесно, а не да си казвам: тогава нещо не свърших и сега самият аз страдам от това нещо.

Така че наистина много се стремим и се стараем, дано да се вижда това стремление и старание. Благодаря ви.

ПРЕДС. РУМЕН ЙОНЧЕВ: Благодаря Ви и аз. Вярвайте ми, влизал съм в българска консулска служба в чужбина и съм впечатлен от мизерията, в която работят вашите служители, от условията, при които работят. Така че това, което правите, определено е похвално и е прекрасно, че на все повече наши съграждани няма дори да се налага да ходят до там. Какво остава да се поддържа някаква такава инфраструктура.

Но нашата цел пак е да разширим обхвата, вие да разширите обхвата и да ни предложите онова законодателство, което ще направи възможно разширението на обхвата, така че да покриваме максимален брой наши съграждани, да ги улесним и да направим обслужването. Електронното правителство да тръгне, да кажем, от консулските отношения. Не че то не навлиза и в други сфери на живота.

Колеги, имате ли въпроси? Заповядайте, госпожа Янкова.

ДОРА ЯНКОВА: Запознах се с информацията, която е публична. Изслушахме заместник-министъра в края на миналата година като идеи, като концепция в изказването, което ни изнесохте.

Много отделни организации на българите в чужбина казват, че на практика електронните услуги на консулските служби са недостъпни, както и електронният подпис, който го нямат. Даже е изнесена една информация, че от около милион и половина

души не повече от един процент биха могли само да си напишат едно писъмце до нашите институции, до консулските служби и съответно впоследствие трябва отново да отидат да си търсят документите на място. Не могат да се върнат с куриер.

Има един куп данни, които действително са свързани с личните документи, но и не само това.

Моето предложение, господин председател, за да бъдем ефективни като комисия, е Министерството на външните работи да подготви една пътна карта как това ще се случи и колко струва. Защо? Защото дори в информацията се говори за едни средства, които сте ползвали – не знам дали сте ползвали или не. По оперативната програма има около 700 хил., които щели да бъдат достатъчни или не.

Паралелно с това ще кажа, че ако влизаме в този работен режим, казваме: на първа стъпка – да, ще се случва нещо добро. По-нататък ние, за да въведем законодателна санкция, трябва да има яснота човешкият капацитет, който е в консулствата, има ли го, техниката има ли я, какъв ресурс е необходим, колко и на кои места трябва да бъдат направени законодателни промени. И да започваме да отмятаме едно по едно нещата и те да се случват. Иначе ние тук ще клатим главите, ще казваме: да, добре, дайте предложения, вие ще казвате: законодателят не дава. И нещо по средата ще виси и ще се кичим с ордени, че нещо се случва.

Затоа това е моето предложение, чисто работно е ако може до края на месец март да се даде една пътна карта, поне да има яснота – такъв капацитет, такъв обхват на услуги има, можем да ги свършим, да се предвиди такъв бюджет. Иначе оставаме с едно усещане, че едва ли не се готвим за бъдещите президентски избори по електронен път.

Имаме опита на Хърватска, когато хърватите не избраха президента си вътре, а хърватите, живеещи в чужбина.

Така че дайте да разсеем тези неща и да си вършим работата, за да бъдем полезни на българите в чужбина.

Това е моето предложение. Ако може то да се формулира като решение на комисията.

ПРЕДС. РУМЕН ЙОНЧЕВ: Благодаря, госпожо Янкова.

Ако мога да разширя малко Вашето предложение и да го опростя. По-скоро очакваме от Министерството на външните работи да ни представи някак си една плаваща графика на това как ще се разширява покритието на тази услуга върху различните групи български граждани в чужбина, така че да бъде постигнат крайният ефект – максимален брой от тях да могат да ползват електронните услуги на българските консулски служби, разположено във времето, ако са необходими законодателни промени, да се види какви са те, за да знаем ефективна ли е тази реформа и дали тя води до резултат.

Иначе може да изградите прекрасна система, но ако на нейния вход има една преграда – електронен подпис, тя веднага свива приложението до онези, които имат електронен подпис. Или ако има някаква друга преграда, да я знаем коя е тя и как тези прегради ще падат постепенно, за да можем да имаме наистина електронни услуги за българските граждани в чужбина.

Колеги, ако няма други изказвания, господин Ангеличин последен има думата.

ЗАМЕСТИК-МИНИСТЪР ХРИСТО АНГЕЛИЧИН: Извинявайте, че пак се налага да взимам думата. То не е защото обичам да си слушам гласа.

Госпожа Янкова е общинар и точно като общинар слага пръст в раната и иска веднага да се случват нещата. Само ще кажа – и тя като мене.

За достъпността. Всички ще се борим за тази достъпност. Въпросът е да ви помоля за следното. Тази система има нужда от това да има трето око, което да погледне навътре към системата. За да се случи това, трябва известно време, според нас поне половин година, за да можеш някак си емпирично да седнеш и да направиш някакви изчисления и да видиш какво е състоянието ѝ.

Тоест за периода март и април месец ми се струва, че каквато и информация да ви дадем, няма да е точна. Тоест за мене половин година – девет месеца е необходимият срок, който ще искаме да ни дадете, в който срок да можем да ви представим това, което искате. Няма да се оправдаваме с падане на правителството.

Няколко пъти се каза, че когато няма нещо, примерно електронен подпис, това не значи, че системата е недостъпна. Аз пак казвам – ние имаме хубава новина. Чашата е наполовина пълна. Молбата ми е, ако е възможно и ако имате това усещане, че наистина се е случило нещо, което е важно и което дискутираме, новината, че чашата е наполовина празна е просто негативната новина. Чашата е наполовина пълна. Разбира се, имаме още какво да свършим. Но чашата е започнала да се пълни. Благодаря.

ПРЕДС. РУМЕН ЙОНЧЕВ: Информирайте не само нас, но и нашите общности в чужбина. Нека те да знаят, че не само сме си купили компютъра, а ние ще се научим в скоро време и как да го включваме.

ЗАМЕСТИК-МИНИСТЪР ХРИСТО АНГЕЛИЧИН: Да ви кажа, че те някой път научават новините преди самите нас, казано шеговито.

ПРЕДС. РУМЕН ЙОНЧЕВ: За да се предпазите от това недоволство. Хората остават с впечатлението, че това е – направихме голям скок във времето и в технологията, обаче до тук. Нека и те да бъдат наясно, че тестваме системата, тя се развива, тя се усъвършенства, догодина евентуално ще има все повече други услуги. Бъдете прозрачни в това отношение, за да могат и те да бъдат доволни от това, което правите. А ние, разбира се, ще продължим да ви питаме.

Колеги, ако нямате какво да добавите към дискусиата, искам да благодаря на екипа, който присъства на нашето заседание, и да се ориентираме към приключване.

ДОРА ЯНКОВА: Какво е решението, което ще вземем днес?

ПРЕДС. РУМЕН ЙОНЧЕВ: Решението ще го вземем. Кога евентуално ще можете да ни информирате, господин Ангеличин, за развитието на системата и за стадиите в нейното развитие?

ЗАМЕСТИК-МИНИСТЪР ХРИСТО АНГЕЛИЧИН: Пак казвам, за мене е добре да има едни шест месеца, тоест поне до юни, в които ние да наблюдаваме тази система и да можем да ви кажем, че в рамките на тази половин година се случи това и това. То може автоматично да се прехвърли върху следващата година, въпреки че няма да е много коректно от статистическа гледна точка, но въпреки това дава някаква представителност на разсъжденията.

Пак казвам, ако просто искаме да направим нещо хубаво, дайте ни ги тези шест месеца, за да можем да си свършим работата. Веднага след това ние можем да ви представим тази пътна карта. Автоматично ще тече този уведомителен срок, запознаване на общностите. Тоест мъчим се да сме максимално прозрачни. Но пак казвам – под този срок за мене вече ще бъде въпрос на качеството на информацията, която ще ви бъде дадена.

ПРЕДС. РУМЕН ЙОНЧЕВ: Разбрах Ви. Каним Ви на наше заседание в края на лятната сесия, преди ваканцията, на което да ни информирате за резултата от развитието на системата и да ни представите първите впечатления, които, вярвайте ми, ще бъдат доведени до вниманието на нашите общности в чужбина.

Други желаещи за изказване има ли? – Не виждам.

С това нашата работа завърши. Закривам заседанието на комисията.

(Закрито в 17,50 ч.)

Стенограф:

(Божана Попова)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА

ПО ПОЛИТИКИТЕ ЗА БЪЛГАРИТЕ В ЧУЖБИНА:

РУМЕН ЙОНЧЕВ